

Името ми е Ася. Когато била бременна с мен, моята майка за първи път прочела едноименната повест на И. Тургенев и... ме разпознала, преди да съм се появила на бял свят. Години по-късно и аз прочетох повестта и бях до уплаха поразена от приликата с героинята... Неопитомената, разнолика и нестройна, чудата душевност, характерът и неговите криволичения, несполучилото влюбване, оставете всичко това, дори и физическото нейно описание отговаряше на това, което съм и аз... дребничка, къдрава, не съмсем пораснала и узряла... Наистина се уплаших, докато държах книгата в ръцете си!

Кои бяха най-хубавите моменти или периоди в твоя живот досега?

Периодите, в които съм пътувала... Престоят ми в Париж, например, за който мечтаех от малка, още когато четях детските романи на Александър Дюма и който след много години усилия и търпение ме споходи и надмина всичките ми възжелания, завеждайки вдъхновената ми душа... на Бал... на един зашеметяващ Бал от Култура, Изкуство и История..., на който тя, Душата ми, танцува в пълно опиянение от всичко, що я заобикаляше – улиците, старите сгради, пребогатите музеи, библиотеките, пълни с хора, артистичните квартали, катедралите...

А кое е най-трудното нещо, което си преживявала?

Предателството от страна на човека, когото най-силно и най-жадно обикнах.

В какво вярваш?

В Онзи, Пресветлия, когото толкова малко познаваме и още по-малко слушаме и разбираме... Който ни е завещал само една заповед, най-трудната – да се обичаме, така, както Той ни е възлюбил... тоест до самоотверженост, до самозабвение...

Вярваш ли в хората?

Сам Христос не е вярвал в тях. В Евангелие от Матей е казано приблизително следното: „Обичаше ги, но не им вярваше, защото знаеше какво има в тях...“. Как ме натъжават тези редове! За дивото у нас идва тук реч, според мен... За това, че без Божията помощ сме зверове...

За какво мечтаеш? На какво се надяваш?

Не мечтая и не се надявам, а се нуждая само и единствено от Любов... Мечтите и надеждите политат и се сричат твърде лесно, но виж – нуждата да обичаш и да бъдеш обичан е вкоренена толкова дълбоко във всеки от нас, че...

Важна ли е прошката в твоя живот?

Тя е най-важното. По определение, което съм запомнила от един свещенослужител, тя е „висша точка на любов“... Тоест, тя е най-стръмният връх, който имам да изкача...

Повече в миналото, в настоящето или в бъдещето живееш сега?

Между миналото, настоящето и бъдещето съществуват толкова тънки и неразривни, причинно-следствени нишки, че поставянето на граници между тези понятия е невъзможно... Затова и аз така: люлея се като в хамак между тях... и преминавам непрекъснато от едното, през другото, та в третото... Канени или неканени идват спомени, ежедневието току ме стресне с някое свое належащо изискване, а напред... напред са плановете и, разбира се, мечтите, ония миражи, които пламват пред вътрешния ни взор и го омагьосват така, че целите да станем стремеж и вдъхновение...

Има ли място и пътуване, на които държиш най-много?

Има такова място, да... и се намира недалеч от Смолян. Името на селцето, където мои приятели ме заведоха преди няколко години, е Гудевица. Първата ми мисъл, когато слязох от автобуса беше: „Тук може да ме оставите без храна и вода, няма да гъкна...“ Представете си небето, слязло и преоблечено в кадифен, нюансиран зелен цвят... такъв простор... само че тук-там – нагъвания, колкото да се образуват облите хълмове... Оставете синевата, за зелевата ви говоря... Представете си Валя Балканска, която е родом именно оттам, да запее, специално за вас в акомпанимент на гайда... и гласът ѝ да се чува отвсякъде... Представете си тамошните хора с всичкото им гостоприемство и доброта... Представете си разговора с един тамошен алкохолик, който, когато го попитате защо пие, грейва целия, оглежда се наоколо и казва: „Ами..., иначе няма умиране...!“ ... Представете си тамошните до крайност бедни, но затова пък толкова трудолюбиви помаци, които нямат никакъв проблем, когато ги поздравите навръх Великден с „Христос Воскресе!“, да Ви отговорят с дълбоко вярващи, бистри и бездънни очи: „Воистина Воскресе!“... Представете си как едни отдавна минали времена оживяват пред очите ви и затуптяват неудържимо в сърцето ви... Представете си всичко това и може би ще ме разберете, когато ви кажа, че искам да изтлея именно там... И че отсега съм решила да помоля моя мъничък племенник, когато му дойде времето и когато той е достатъчно пораснал, да ми разпилее праха именно там, някъде между някогашното тамошно читалище и малкото параклисче, сред тая неразгадаема и неописуема Родопа...

Какво е за теб живота? Опиши го с три думи...

Неведома и Неудържима Сила.

Кои са най-красивите гледки на света за теб?

Картините на любимия ми художник - Моне...

Кои хора са ти оказвали най-голяма подкрепа и влияние?

Майка ми. Учителят ми по китара. Учителката ми по литература.

Искаш ли да промениш нещо у себе си?

Определено! Черногледството, меланхолията, апатията... Големи врагове са ми и се боря непрекъснато с тях. Искам да ги видя победени.

Намерила ли си призванието си?

Поетеса, музикантка и учителка - толкова ми се иска да съчетая и трите, че това, че не успях нито с едното, нито с другото, нито с третото, не ми пречи пак да ги търся и мечтая.

Страхуваш ли се от смъртта? Вярваш ли в Живота след нея?

Не се страхувам ни най-малко. Чакам я толкова нетърпеливо! Представям си я... Бяла, Бяла, Бяла... ослепително Бяла и нежна... Тя е срещата с Бог, нали така? Онзи сублимен момент, в който Душата се връща, отрудена и изтърпяла всичко, при своя необятен и неразгадаем Създател и захвърля всички ръждиви вериги на земното съществуване..., за да приеме Христова прошка, за да изслуша Христовите разяснения, за да вкуси от Христовата Любов... Не мога да не обичам и да не жадувам смъртта! Мисълта за нея ме крепи в сблъсъка с болката, разочарованията, огорченията и безумието, с които е пълно земното ни битие... Има, казвам си, друга форма на живот, в която болка и тленност няма... Има други, неведоми за нас, хората, измерения... Има Вечност, чиито Мир и Тишина са неприкосновени... Има Светлина, непосилна и за най-вътрешния и избистрен човешки взор... и това е Божията светлина, която не търпи съмнение и си проправя път и през най-непрогледните адови кръгове... Представете си само... един ден същата тази Светлина ще ни прегърне целите и ще ни целуне... Представете си само... да ви заведат при всички знайни и незнайни герои,

при светците, при ангелите и архангелите... и връщане назад към болестите, нещастieto, страхът, самотата и несправедливостта да няма...

А какво те кара да се чувстваш жива?

Природата и най-вече планината.

Какво е за теб самотата?

Кръст и сянка... Навсякъде е с мен... Следва ме неотлъчно... Колкото и да се опитвам да се избавя от нея, тя не си отива, не отстъпва ни на педя... Иска да я приема, иска да ѝ простя...

Какво ти дава представа за вечност?

Доброто и толкова силното, потайно море... Синевата... Изгревът... Залезът... Нощният небосвод с трепетливите звезди и замислената, меланхолична луна... Музиката! (Боже, Музиката!)... Молитвата в сърцето... Поезията... Родопите...

Какви чувства изпитваш най-често?

От горчиво-тръпчиви (обида, разочарование, огорчение, черногледство) до петмезени и медени (радост, вътрешна бистрота, щастие и благодарност).

Ако можеше да презърнеш някой човек (известен или не), който не можеш – кой би бил?

Едно гладно дете или едно сираче.

Имаш ли вътрешен мир?

Рядко го постигам. Случва се, когато слушам музика или когато изкачвам някой планински връх... Инак се разкъсвам между

злото и доброто в себе си... и тъй като тази борба е нестихваща и неотменна, човек трябва, според мен, да я опознава и приема...

Какво е щастието за теб? Опиши един свършен ден...

Утро е, галовното слънце протяга светлите си и топли пръсти през прозореца... и започва любвеобилно да се закача с всички предмети в стаята... Отварям очи, но нечий други, не кои да е, а любимите ми зелени очи са ме изпреварили и ме гледат... „Добро утро“, чувам от устата на онзи, когото душата ми е възлюбила и който в този именно момент ми се усмихва...

Какъв съвет би дала, според житейския си опит, на едно дете или на другите хора въобще?

Заветът на Ф. М. Достоевски: „Работи неуморно..., непрестанно, ненаситно обичай... помни, че не можеш да бъдеш ничий съдия...“

Какво може да те разплаче?

Най-вече обидата... Затова и се срамувам от сълзите си... Те трябва да са от състрадание или от радост и благодарност... Тогава са истински, тогава може да им се вярва...

А какво може да те накара да се усмихнеш?

Слънчевите лъчи... и особено онези от тях, които струят от очите на моя малък племенник.

Ако си представиш живота си като пъзел, доколко е подреден той? Липсват ли още парчета, за да е цял и завършен?

Трябва да си призная, че не едно парче липсва... Липсва ми семейство, любим човек, деца... Липсват ми неизбраните или пресечените, поради една или друга причина, светли житейски

пътеки... Пътят на музиканта, например... пътят на учителя... пътят на писателя... И за трите тези стръмни пътеки съм мечтала, но, уви, не сполучих докрай... Ороних се, сякаш, опитвайки се да се изкача по тях... Липсват ми приятелите, които, уви, виждам рядко... Липсват ми достатъчно знания за света и житейски опит... Липсват ми някои от учителите ми, от хората, които са ми преподавали и са ме формирали като личност, а и са ми били и пример за следване, а понастоящем не мога да срещам... Липсват ми някои минали моменти, които няма как да върна... Изобщо, житейският пъзел никога не е изцяло подреден... и от парчетата му могат да се оформят всевъзможни причудливи картини, всички от които – недовършени, всички от които с огромен потенциал за продължение... Именно в незавършеността, в плаващите очертания, в липсата на строга картинна рамка е и, струва ми се, неговото неустойимо очарование... Хоризонтът не може да бъде застопорен... и не бива! А в живота има не един хоризонт...

Какво цениш най-много в живота си? За какво чувстваш най-голяма благодарност?

За любовта, която ми е била дадена безрезервно от близките ми, от приятелите ми и от Бога... За досега ми с музиката, книгите, изкуството и природата... За трудностите, които ме превръщат в личност и ми придават човешки образ... За привилегиите, с които се ползвам наред с всичкото нещастие и страдание по този наш толкова обаятелен и страшен свят: дишам, чувам, виждам, ходя, усмихвам се, здрава съм, не съм без храна, без подслон... Имам близки хора и приятели... Благодарност изпитвам за всичко, дадено ми или отнето ми от Бога...

9 септември 2019